

Bəxtiyar Turab

TƏCVİD MÜƏLLİMİ

(MÜXTƏSƏR TƏCVİD DƏRSLİYİ)

27 DƏRSLƏ NURA DOĞRU...

الرَّ كِتَابٌ أَنْزَلْنَاهُ إِلَيْكَ لِتُخْرِجَ النَّاسَ مِنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ
بِإِذْنِ رَبِّهِمْ إِلَى صِرَاطٍ الْعَزِيزِ الْحَمِيدِ

“Əlif, Lam, Ra! (Ya Rəsulum! Bu Quran) elə bir Kitabdır ki, onu sənə insanların öz Rəbbinin izni ilə zülmətlərdən nura (küfrdən imana) - yenilməz qüvvət sahibi, (hər cür) tərifə (şükrə) layiq olan Allahın yoluna (İslam dininə) çıxartmaq üçün nazil etmişik.” [İbrahim, 1.]

Bakı - 2011

LAYİHƏDƏ ƏMƏYİ KEÇƏNLƏR

Layihə:	QURAN.az
Müəllif:	Bəxtiyar Turab
Redaktor:	Ceyhun Abdulla
Korrektor:	L.Davud
Səs mühəndisi və dizayn:	Fuad Həsənov

Bu kitabça və multimedia diski (CD) müqəddəs kitabımız olan Qur'ani-Kərimin az müddətdə və ərəb dilində düzgün şəkildə oxunması üçün təqdim olunur.

Bu layihə Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsinin icazəsi ilə təqdim olunur.

«Kitab verdiyimiz kəslər onu layiqincə oxuyurlar. Onlar ona iman gətirənlərdir. Onu inkar edənlər isə ziyana uğrayanlardır.»

[əl-Bəqərə, 121]

«Həqiqətən, Biz onu ərəbcə Qur'an olaraq nazil etdik ki, başa düşə bilərsiniz.»

[Yusuf, 2]

«Sizin ən xeyirliniz Qur'anı öyrənən və onu başqalarına öyrədəndir.»

[Buxari]

© QURAN.az

Bu materialların icazəsiz üzünün köçürülməsi və çoxaldılması qanunla qadağandır.

Bizimlə əlaqə: **info@quran.az**

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

GİRİŞ

Həmd və səna olsun bütün kainatın və aləmlərin Rəbbi olan Allaha. Salat və salam Onun Rəsulu və sevimlisi Məhəmmədə (Sallallahu Aleyhi və Səlləm), eləcə də Rəsulullahın ailəsinə, yaxınlarına, səhabələrinə və Qiyamətə qədər onlara gözəl bir şəkildə tabe olanların üzərinə olsun. Amin!

Möhtərəm müsəlmanlar, doğrudan da bu vasitə bu vasitə Allahın izni ilə sizə qısa bir müddətdə müqəddəs kitabımızı ərəb dilində təcvid əhkamlarına riayət edərək oxumaqda vasitəçi olacaq.

“Təcvid” sözü lüğətdə gözəlləşdirmək mənasını verir, istilahi mənada isə bütün hərflərin haqqını vermək, onları düzgün məxrəcdən tələffüz etmək, *məd*, *ğunnə*, *idğam* kimi *təcvid* əhkamlarına riayət etməkdir.

Müqəddəs kitabımızı ərəb dilində oxumaq istəyən oxucuları bir sual daha çox maraqlandırır. Məgər ərəb dilinin 28 hərfini öyrənərək Qur’ani-Kərimi oxumaq olmazmı? Təbii ki, olar. Lakin, Uca Rəbbimiz öz Peyğəmbərinə xitab edərək belə buyurmuşdur:

“Qur’anı aramla oxu!”

[əl-Muzzəmmil, 4.]

Həmçinin Allah Rəsulu (Sallallahu Aleyhi və Səlləm) imam Buxarinin və Muslimin rəvayət etdiyi hədisdə belə buyurur:

“Qur’ani-Kərimi mahir şəkildə oxuyan (yəni, hərflərin haqqını verən və təcvid əhkamlarına əməl edən) mələklərin misalındadır.”

[Buxari, Muslim].

Biz də, QURAN.az kollektivi olaraq, Qur'anın Ramazan ayında endirilməyə başladığını əsas götürərək, dağların belə götürə bilmədiyini əmanəti sizlərə çatdırmaq niyyətindəyik.

“Əgər Biz bu Quranı dağa nazil etsəydik, sən onun Allahın qorxusundan boyun əyib parça-parça olduğunu görərdin. Biz bu misalları insanlar üçün çəkirik ki, bəlkə, fikirləşələr.”

[əl-Həşr, 21]

Qəlblər vəhy ilə inşa olunur. İçərisində Qur'andan heç bir şey olmayan qəlbin misalı xaraba ev misalındadır. Çalışın, qəblərinizi xarabalığa çevirməyin və onu Qur'anla nurlandırın. Su torpağı dirildib canlandırdığı kimi, Qur'an da qəlblərə həyat verir və onu ölməyə qoymur.

Bəşəriyyətə rəhmət olaraq göndərilən Allah Rəsulunun (Sallallahu Aleyhi və Səlləm) nəsihətlərini sizlərə xatırlatmaq istəyirik:

“Qur'anı oxuyun! Çünki Qur'an Qiyamət günü onu oxuyanlara şəfaətçi olaraq gələcəkdir”

[Muslim]

“Kim Allahın kitabından bir hərf oxuyarsa onun üçün on savab vardır.”

[Tirmizi]

Allah Rəsulunun (Sallallahu Aleyhi və Səlləm) bir hədisində belə deyilir:

“Asanlaşdırın, çətinləşdirməyin...”

[Buxari, Muslim].

Biz də bu hədisdən yola çıxaraq sizlər üçün müxtəsər variantda bu kitabçanı və multimedia diskini virtual təsvid müəllimi olaraq ixtiyarınıza veririk.

Heç bir şəriki və bənzəri olmayan uca Rəbbimizə dua edərək diləyirik ki, təsvid elmini öyrənmək istəyən mömin və möminələr üçün bu faydalı vasitəni xeyirli, həm də bərəkətli etsin. Amin!

Allah pak və nöqsabnsızdır. Biz şəhadət edirik ki, Ondan başqa ibadətə layiq olan heç bir məbud yoxdur və Məhəmməd (Sallallahu Aleyhi və Səlləm) Onun qulu və rəsuludur!

Bəxtiyar Turab

*Misir, əl-Əzhar Univerisitetinin şəriət fakultəsinin tələbəsi.
Hicri, 3-Ramazan 1428.*

Diqqət! Aşağıda sadalanan dərsləri daha mükəmməl qavramaq və aydın başa düşmək, eyni zamanda doğru tətbiq etmək üçün əlinizdə olan multimediyə diskində sıralanan mp3 formatlı səsli mühazirələri dinləməni vacibdir.

QUR'ANI-KƏRİM ƏLİFBASI

Hərflərin düzgün tələffüzünü öyrənmək üçün CD-də olan əlifba dərsini dinləyin.

ا	ب	ت	Yazılışı			Hərfin adı	
			Son	Orta	Əvvəl		
Damma u ا	Kəsrə i اِ	Fəthə ə اَ	ا	ا	ا	(əlif) ا	1
bu ب	bi بِ	bə بَ	ب	ب	ب	Bə ب	2
tu ت	ti تِ	tə تَ	ت	ت	ت	Tə ت	3
šu ث	ši ثِ	şə ثَ	ث	ث	ث	Şə ث	4
cu ج	ci جِ	cə جَ	ج	ج	ج	Cim ج	5
[hu] ح	[hi] حِ	[hə] حَ	ح	ح	ح	[Hə] ح	6
xu خ	xi خِ	xə خَ	خ	خ	خ	Xə خ	7
du د	di دِ	də دَ	د	د	د	Dəl د	8
žu ذ	zi ذِ	zə ذَ	ذ	ذ	ذ	Žəl ذ	9
ru ر	ri رِ	ra رَ	ر	ر	ر	Ra ر	10
zu ز	zi زِ	zə زَ	ز	ز	ز	Zə, Zeyn ز	11
su س	si سِ	sə سَ	س	س	س	Sin س	12
şu ش	şi شِ	şə شَ	ش	ش	ش	Şin ش	13
su ص	si صِ	sə صَ	ص	ص	ص	Sad ص	14
du ض	di ضِ	da ضَ	ض	ض	ض	Dad ض	15
tu ط	ti طِ	ta طَ	ط	ط	ط	Ta ط	16
žu ظ	zi ظِ	za ظَ	ظ	ظ	ظ	Ža ظ	17
[u] ع	[i] عِ	[ə] عَ	ع	ع	ع	[Ayn] ع	18
ğu غ	gi غِ	ga غَ	غ	غ	غ	Gayn غ	19
fu ف	fi فِ	fə فَ	ف	ف	ف	Fə ف	20
qu ق	qi قِ	qa قَ	ق	ق	ق	Qaf ق	21
ku ك	ki كِ	kə كَ	ك	ك	ك	Kəf ك	22
lu ل	li لِ	lə لَ	ل	ل	ل	Ləm ل	23
mu م	mi مِ	mə مَ	م	م	م	Mim م	24
nu ن	ni نِ	nə نَ	ن	ن	ن	Nun ن	25
hu ه	hi هِ	hə هَ	ه	ه	ه	Hə ه	26
vu و	vi وِ	va وَ	و	و	و	Vav و	27
yu ي	yi يِ	yə يَ	ي	ي	ي	Yə ي	28

1-ci dərs

T CVID ELM NDƏ OLAN BƏZİ TERMINLƏRİN İZAHİ

1. Fəthə $\overset{\curvearrowright}{\text{ـ}}$ hərfin üzərində olur və Θ saitinin səsini verir.

Misal: الْحَمْدُ

2. K sr  $\overset{\text{ـ}}{\text{ـ}}$ hərfin altında olur və $\dot{\text{I}}$ saitinin səsini verir.

Misal: مَالِك

3. Damma $\overset{\text{ـ}}{\text{ـ}}$ hərfin üzərində olur və U saitinin səsini verir.

Misal: نَعْبُدُ

4. S kun $\overset{\text{ـ}}{\text{ـ}}$ hərfin üzərində olur və hərfin yalnız samiti səslənir.

Misal: أَنْعَمْتَ

5. Şadd  $\overset{\text{ـ}}{\text{ـ}}$ hərfin üzərində olur və hərfin səsini qoşalaşdırır.

Misal: إِيَّاكَ

6. Tənvin fəthə $\overset{\text{ـ}}{\text{ـ}}$ hərfin üzərində olur və ΘN kimi oxunur.

Misal: رَغَدًا

7. Tənvin k sr  $\overset{\text{ـ}}{\text{ـ}}$ hərfin altında olur və $\dot{\text{I}}\text{N}$ kimi oxunur.

Misal: بِحِجَارَةٍ

8. Tənvin damma $\overset{\text{ـ}}{\text{ـ}}$ hərfin üzərində olur və UN kimi oxunur.

Misal: مَرَضٌ

4-cü dər **ƏL-İDĞAM**

İdğam sözünün lügəti mənası bir şeyi digər bir şeyə daxil etməkdir.

“Nun-i sakin” və ya “tənvin”lərdən sonra bu altı hərf gələrsə,

ي ر م ل و ن

bu zaman birinci hərf oxunmayacaq, ikinci hərf isə şəddələnəcəkdir.

Bu hərflər “yərməlun” يَرْمَلُونَ sözündə cəmləşmişdir.

Əl-idğam iki qismə bölünür.

1. Əl-İdğam mə'al-ğunnə
2. Əl-İdğam bilə ğunnə

[CD-də olan 4-cü dərsi dinlə]

5-ci dər **ƏL-İDĞAM MƏ'AL-ĞUNNƏ**

“Nun-i sakin” və ya “tənvin”lərdən sonra bu dörd hərf gələrsə, bu zaman “nun-i sakin” və ya “tənvin”lər bu hərflərə daxil olur və səs burundan çıxır. Misal:

فَمَنْ يَعْمَلْ خَيْرًا يَرَهُ
وَلِسَانًا وَشَفْتَيْنِ

Qur'ani-Kərimdə dörd söz vardır ki, bunlarda “idğam” baş verməz.

دُنْيَا قِنْوَانِ صِنْوَانِ بُنْيَانِ

[CD-də olan 4-cü dərsi dinlə]

6-cı dər **ƏL-İDĞAM BİLƏ ĞUNNƏ**

“Nun-i sakin” və ya “tənvin”lərdən sonra bu iki hərf gələrsə, ر ل bu zaman “nun-i sakin” və ya “tənvin”lər bu hərflərə daxil olar və səs ağız boşluğundan çıxar.

وَيْلٌ لِّكُلِّ هُمَزَةٍ لُّمَزَةٍ مِنْ رَبِّهِمْ

[CD-də olan 6-cı dərsi dinlə]

7-ci dər **ƏL-İQLƏB**

“İqləb” sözünün lüğəti mənası çevirmək deməkdir. Həmçinin, bu sözü bir haldan digər bir hala çevirmək kimi də başa düşmək olar.

“Nun-i sakin” və ya “tənvin”lərdən sonra ب “bə” hərfi gələrsə, bu zaman “Nun-i sakin” və ya “tənvin”lər م “mim” hərfi kimi tələffüz olunacaqdır. Bəzi Qur’an çaplarında “İqləb” qaydasını bildirmək üçün “Nun-i sakin” və ya “tənvin”lərin üzərində kiçik “mim” işarəsi qoyulur.

مِنْ بَعْدِ إِنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ بَصِيرٌ

[CD-də olan 7-ci dərsi dinlə]

8-ci dər **ƏL-İXFƏ**

“İxfə” sözünün lüğəti mənası gizlətmək deməkdir.

“Nun-i sakin” və ya “tənvin”lərdən sonra aşağıda sadalanan on beş hərfdən biri gələrsə, bu zaman “Nun-i sakin” və ya “tənvin”lərdə olan “n” səsi “xayşum”dan (burun boşluğundan) çıxacaqdır. İxfə hərfləri bunlardır:

ت ث ج د ذ ز س ش ص ض ط ظ ف ق ك

إِنْ كُنْتُمْ أَنْذَرْتَهُمْ قَوْلًا ثَقِيلًا

[CD-də olan 8-ci dərsi dinlə]

II fəsil

9-cu dərs

MİM SAKİNİN HÖKMLƏRİ

“Mim sakin”in üç hökmü mövcuddur.

1. İdğam-ul mim əs səkinəh
2. İxfə-ul mim əs səkinəh
3. İzhar-ul mim əs səkinəh

İDĞAM-UL MİM ƏS SƏKİNƏH

Əgər sözün sonunda sükunlu “mim” gələrsə və bundan sonra gələn sözün əvvəli də “mim”lə başlayarsa, bu zaman “mim” hərfi idğam olunur, yəni birinci “mim” oxunmur, ikinci “mim” isə şəddələnir. Bu qaydaya “İdğam misleyin” də deyilir.

وَلَكُمْ مَّا كَسَبْتُمْ

[CD-də olan 9-cu dərsi dinlə]

10-cu dər **İXFƏ-UL MİM ƏS SƏKİNƏH**

Əgər sükunlu mimdən sonra “bə” hərfi gələrsə, mim hərfi “bə” hərfinin içərisində gizlənəcəkdir. Bu zaman səs “xayşun”dan (burun boşluğundan) çıxmalıdır.

يَوْمَ هُمْ بَارِزُونَ

[CD-də olan 10-cu dərəsi dinlə]

11-ci dər **İZHAR-UL MİM ƏS SƏKİNƏH**

Sükunlu mim yerdə qalan 26 hərfə rast gələrsə, açıq-aydın bir şəkildə oxunacaqdır.

أَلَمْ تَرَ

[CD-də olan 11-ci dərəsi dinlə]

12-ci dər **İDĞAM MİSLEYİN**

Misleyin sözünün lüğəti mənası iki eyni və ya mislində olan bir şey deməkdir. İstilahı mənası isə iki eyni və həmcins olan hərflərin bir-biri ilə qarşılaşması zamanı yaranan idğam növüdür ki, burada birinci hərf oxunmur, ikinci hərf isə şəddələnir (qoşalaşır).

فَمَا رَبِحَتْ تِجَارَتُهُمْ اضْرِبْ بَعْصَاكَ

[CD-də olan 12-ci dərəsi dinlə]

13-cü dər

İDĞAM MUTƏCƏNİSEYN

Formaca müxtəlif, lakin məxrəc etibarilə eyni olan hərflərin bir-birinə rast gəlməsi zamanı yaranan idğam növünə idğam mutəcəniseyn deyilir. Yəni məxrəcləri bir, sifətləri isə ayrı-ayrı olan iki hərf yan-yana gələrsə, bu zaman birinci hərf oxunmayacaq, ikinci hərf isə şəddələnəcəkdir.

Bu hərflər üç qismdə cəmləşmişdir:

1. ت د ط	Misal: عِبَادُكُمْ , قَدْ تَبَيَّنَ
2. ث ذ ظ	Misal: يَلْهَثُ ذَلِكَ
3. ب م	Misal: ارْكَبْ مَعَنَا

[CD-də olan 13-cü dərsi dinlə]

14-cü dər

İDĞAM MUTƏQARİBEYN

Formaca müxtəlif, lakin məxrəc etibarilə yaxın olan hərflərin bir-birinə rast gəlməsi zamanı yaranan idğam növünə idğam mutəqaribeyn deyilir. Yəni məxrəcləri və sifətləri yaxın olan iki hərf bir-birinə rast gələrsə, birinci hərf oxunmayacaq, ikinci hərf isə şəddələnəcəkdir.

Bu hərflər iki qrupda cəmləşmişdir:

1. ق ك	Misal: أَلَمْ نَخْلُقْكُمْ
2. ر ل ن	Misal: بَلْ رَفَعَهُ اللَّهُ

[CD-də olan 14-cü dərsi dinlə]

15-ci dər İDĞAM ŞƏMSİYYƏ

ا artıklından sonra bu on dörd hərf gələrsə, ت ث د

ذ ر ز س ش ص ض ط ظ ل ن

bu zaman idğam şəmsiyyə baş verər, yəni ا artıklında olan ل hərfi oxunmaz, bu hərflərdən biri isə şəddələnər.

Şəmsiyyə sözü *günəşli havada ulduzların görünməməsi* mənasını ifadə edir.

Yəni, ل hərfi var, lakin oxunmur.

قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

[CD-də olan 15-ci dərsi dinlə]

16-cı dər İZHAR QAMARİYYƏ

ا artıklından sonra bu on dörd hərf gələrsə, ا ب ج

ح خ ع غ ف ق ك م ه و ي

bu zaman izhar qamariyyə baş verər.

Qamariyyə sözünün mənası *aylı gecədə ulduzların aydın görünməsi* misalındadır. Yəni, ل hərfi açıq-aydın şəkildə oxunacaqdır.

الْحَجُّ الْقَارِعَةُ

[CD-də olan 16-cı dərsi dinlə]

17-ci dər **QALQALƏ**

Qalqalə sözünün mənası *əks-səda* deməkdir.

Qalqalə hərfləri beşdir: ق ط ب ج د

Bu hərflər “Qutbucəd” sözündə cəmləşmişdir. Qalqalə iki qismə bölünür.

1. Böyük qalqalə.

2. Kiçik qalqalə.

Əgər bu beş hərfdən biri ق ط ب ج د sükunlu olaraq sözün sonunda gələrsə, bu zaman böyük qalqalə baş verər.

Böyük qalqaləyə
aid misallar:

أَحَدٌ الْفَلَقِ

Əgər bu beş hərfdən biri sükunlu olaraq sözün ortasında gələrsə, bu zaman kiçik qalqalə baş verər.

Kiçik qalqaləyə
aid misal:

يَدْخُلُونَ

[CD-də olan 17-ci dərsi dinlə]

18-ci dər **LƏFZƏTULLAH**

Ləfzətullah - *Allah* sözündə olan ل-in qalın və ya incə oxunmasına deyilir. Əgər *Allah* sözündən əvvəl gələn hərfin hərəkəsi fəthə (ə) və ya damma (u) olarsa, bu zaman *Allah* sözü qalın oxunar.

Misal: اللَّهُ رَسُولُ اللَّهِ

Əgər Allah sözündən əvvəl gələn hərfin hərəkəsi kəsre (i) olarsa, bu zaman Allah sözü incə oxunur:

بِسْمِ اللّٰهِ

[CD-də olan 18-ci dərsi dinlə]

III fəsil

19-cu dərs

MƏDD (UZATMA)

MƏDD HƏRFLƏRİ

Mədd sözünün lüğəti mənası *uzatmaq* deməkdir. Yəni hərfin saitinin uzadılmasıdır. Ərəb dilində üç mədd hərfi vardır: ا و ي

1. Əgər **əlif** sakin olarsa (üzərində heç bir hərəkə olmasa) və özündən əvvəl gələn hərfin hərəkəsi fəthə (ə) olarsa, bu zaman fəthə iki hərəkə miqdarında uzadılacaqdır:

قَالَ

2. Əgər **vav** sakin olarsa (üzərində heç bir hərəkə olmasa) və özündən əvvəl gələn hərfin hərəkəsi damma (u) olarsa, bu zaman damma iki hərəkə miqdarında uzadılacaqdır:

يَقُولُ

3. Əgər **yə** sakin olarsa (üzərində heç bir hərəkə olmasa) və özündən əvvəl gələn hərfin hərəkəsi kəsre (i) olarsa, bu zaman kəsre iki hərəkə miqdarında uzadılacaqdır:

الَّذِي

[CD-də olan 18-ci dərsi dinlə]

20-ci dərs

MƏDD-UL-MUTTASIL

Muttasil sözünün lügəti mənası *bitiřen* deməkdir. Əgər m dd hərfindən sonra **həmzə**   gələrsə və bu həmzə eyni söz də olarsa, bu zaman **m dd-ul-muttasil** bař verər.

إِذَا جَاءَ نَصْرُ اللَّهِ وَالْفَتْحُ
وَمَا مَسَّنِيَ السُّوءُ
يَكَادُ زَيْتُهَا يُضِيءُ

M dd-ul-muttasilın təcvid elminə görə h kmi vacibdir. Yəni m dd hərfi dörd və ya beř hərəkə uzadılacaqdır.

[CD-də olan 20-ci dərsi dinlə]

21-ci dərs

MƏDD-UL-MUNFASIL

Munfasıl sözünün lügəti mənası *iki řeyin biri-birindən ayrı olması* deməkdir. Əgər m dd hərfindən sonra gələn **həmzə**   ayrı-ayrı k lm lərd  olarsa, bu zaman m dd-ul-munfasıl bař verər.

إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةِ الْقَدْرِ

M dd-ul-munfasılın uzadılması caizdir, yəni iki, dörd, beř hərəkə uzadıla bilər.

[CD-də olan 21-ci dərsi dinlə]

22-ci dərs

MƏDD-UL-LƏZİM

Adından göründüyü kimi, bu, elə bir m dd növüdür ki, uzadılması lazımdır. M dd hərfindən sonra m dd səbəb olan amillərdən biri, yəni s kun gələrsə, bu zaman **m dd-ul-l zim** bař verər.

Mədd-ul-ləzimin uzadılması vacibdir və bu, altı hərəkədir. **Mədd-ul-ləzim** dörd qismə bölünür:

1. **Mədd-ul-ləzim** kəlimi musaqqal (şəddəli kəlmə)

وَلَا الضَّالِّينَ

2. **Mədd-ul-ləzim** kəlimi muxaffəf (sükunlu kəlmə). Bu mədd növü Qur'ani-Kərimdə yalnız Yunus surəsinin 51 və 91-ci ayələrində keçir.

آلَانَ وَقَدْ كُنْتُمْ بِهِ تَسْتَعْجِلُونَ

آلَانَ وَقَدْ عَصَيْتَ قَبْلُ وَكُنْتَ مِنَ الْمُفْسِدِينَ

3. **Mədd-ul-ləzim** hərfi musaqqal (şəddəli hərflər). Bu mədd növü Qur'ani-Kərimdə bəzi surələrin başlığında olan müəyyən hərflərdir. Yəni uzadılan hərfin sonu özündən sonrakı hərfin başlığı ilə eyni olur.

الم

4. **Mədd-ul-ləzim** hərfi muxaffəf (sükunlu hərflər). Bu mədd növü Qur'ani-Kərimdə bəzi surələrin başlığında olan müəyyən hərflərdir.

الر

[CD-də olan 22-ci dərsi dinlə]

23-cü dərs

MƏDD-UL-ARİD LİS-SUKUN

Mədd-ul-arid mədd hərfindən sonra gələn hərfin üzərində dayanmaqdır. Uzatma miqdarı isə iki, dörd və ya altı hərəkədir.

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ
الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنْفِقُونَ

[CD-də olan 23-cü dərsi dinlə]

24-cü dərs

MƏDD-UL-LİN

LİN sözünün lüğəti mənası *uzatmaq* və ya *dartmaq* deməkdir. İstilahi mənada isə sözün sonuncu hərfindən əvvəl و yaxud ي hərflərinin sükunlu gəlməsinə deyilir. Bu mədd növündə şərtidir ki, sükunlu و yaxud ي hərflərindən əvvəl gələn hərfin hərəkəsi fəthə olsun. Uzatma miqdarı iki, dörd və ya altı hərəkədir.

Bu mədd növü sözün sonunda dayandığımız zaman ifadə olunmalıdır.

خَوْفٌ قَرِيشٌ

[CD-də olan 24-cü dərsi dinlə]

25-ci dərs

MƏDD-UL-İVAD

İvad sözünün lüğəti mənası *əvəz etmək* deməkdir. Bu mədd növü sözün sonunda olan yalnız tənvin fəthənin (ən) vəqf (dayanmaq) zamanı fəthə (ə) ilə əvəz olunmasına deyilir. Uzatma miqdarı iki hərəkədir.

أَنْ لَّهُمْ أَجْرًا حَسَنًا

[CD-də olan 25-ci dərsi dinlə]

26-cı dərs **SƏKTƏ**

Səktə sözünün lüğəti mənası *sakit olmaq* və ya *dayanmaq* deməkdir. İstilahi mənada isə, qarının qıraət zamanı səsini kəsib nəfəs almadan bir az dayanmasına deyilir və س işarəsi ilə bildirilir.

Hafs an-asim (On qıraətdən biri) qıraətinə görə, Qur'ani-Kərimdə dörd yerdə səktə edilir.

1. Kəf surəsi, 1-ci ayə.

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَنْزَلَ عَلَىٰ عَبْدِهِ الْكِتَابَ وَلَمْ يَجْعَلْ لَهُ عِوَجًا
قِيَمًا لِّيُنذِرَ بَأْسًا شَدِيدًا

2. Yasin surəsi, 52-ci ayə.

قَالُوا يَا وَيْلَنَا مَنْ بَعَثَنَا مِنْ مَرْقَدِنَا هَذَا
مَا وَعَدَ الرَّحْمَنُ وَصَدَقَ الْمُرْسَلُونَ

3. Qiyamət surəsi, 27-ci ayə.

وَقِيلَ مَنْ رَاقٍ

4. Mutaffifin surəsi, 14-cü ayə.

كَلَّا بَلْ رَانَ عَلَىٰ قُلُوبِهِمْ مَا كَانُوا يَكْسِبُونَ

[CD-də olan 26-cı dərsi dinlə]

27-ci dər
**QUR'ANI-KƏRİMDƏ OLAN
BƏZİ İŞARƏLƏRİN MƏNASI**

1. **م** Bu işarədə mütləq dayanmaq lazımdır.

إِنَّمَا يَسْتَجِيبُ الَّذِينَ يَسْمَعُونَ
وَالْمَوْتَىٰ يَبْعَثُهُمُ اللَّهُ ثُمَّ إِلَيْهِ يُرْجَعُونَ

2. **لا** Bu işarədə durmadan keçmək lazımdır.

الَّذِينَ تَتَوَفَّاهُمُ الْمَلَائِكَةُ طَيِّبِينَ لَا يَقُولُونَ سَلَامًا
عَلَيْكُمْ ادْخُلُوا الْجَنَّةَ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ

3. **صلى** Bu işarədə dayanmaq da olar, keçmək də.
Lakin keçmək daha əfzəldir.

فِي قُلُوبِهِمْ مَّرَضٌ فَزَادَهُمُ اللَّهُ مَرَضًا
وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ بِمَا كَانُوا يَكْذِبُونَ

4. ج Bu işarədə dayanmaq da olar, keçmək də.
Lakin dayanmaq daha əfzəldir.

يُضِلُّ بِهِ كَثِيرًا وَيَهْدِي بِهِ كَثِيرًا

5. قله Bu işarədə dayanmaq daha gözəldir.

وَإِذْ تَأَذَّنَ رَبُّكَ لَيَبْعَثَنَّ عَلَيْهِمْ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ مَنْ يَسُومُهُمْ سُوءَ الْعَذَابِ إِنَّ رَبَّكَ لَسَرِيعُ الْعِقَابِ وَإِنَّهُ لَغَفُورٌ رَحِيمٌ

6. ❖❖ Bu işarələrin birincisində keçmək, ikincisində isə dayanmaq və ya əksinə etmək də olar.

ذَلِكَ الْكِتَابُ لَا رَيْبَ فِيهِ هُدًى لِّلْمُتَّقِينَ

Qeyd: Bu layihə Qur'ani-Kərimin on növ qiraətindən (oxunuş) biri olan və ən məşhurlarından sayılan Həfs-an-Asim oxunuşu əsasında hazırlanmışdır.

Onu da qeyd edək ki, əlinizdəki kitab daima Uca Allaha möhtac olan insan əməyinin bəhrəsidir və buna görə də xətaların olması labüddür. Hər hansı bir xəta ilə üzləşdikdə və ya mövzu ilə bağlı daha maraqlı təklif irəli sürmək istədikdə, info@quran.az elektron ünvanına yazmanızı xahiş edirik.

Bəxtiyar Turab.

1984-cü ildə Bakı şəhərində anadan olub. Xətai rayonu 64 sayılı orta məktəbi bitirdikdən sonra Şəki hazfızlik mədrəsəsinə daxil olub. O, mədrəsəni 2001-ci ildə müvəffəqiyyətlə bitirdikdən sonra Bakı İslam Universitetinin şəriət fakültəsinə daxil olub. 3 ildən sonra 2004-2010 illərində o, təhsilini davam etdirərək üçün Misir Ərəb Respublikasının paytaxtı Qahirə şəhərindəki Əl-Əzhar Universitetinin İslam şəriəti və hüquq fakültəsinə daxil olur. 2010-cu ildə isə həmin universiteti müvəffəqiyyətlə başa vurub.

Bəxtiyar Turabov təhsil aldığı müddətdə müqəddəs kitabımız olan Qurani-Kərimin 10 fərqli qiraəti üzrə hafiz (Qurani-Kərimi orijinal mətnini əzbərdən bilən şəxs) olmuşdur. Bir çox böyük qiraət alimlərindən dərs almış həmyerlimizin 10 qiraət üzrə, İslamın əziz Peyğəmbərinə qədər uzanan şəcərəsi-ismnad sənədi mövcuddur.

Hazırda o, Bakıda fəaliyyət göstərən Misir Mədəniyyət Mərkəzində ərəb dili üzrə müəllim kimi fəaliyyət göstərir. Xatırladaq ki, müəllif hazırda keçmiş sovet ölkələri və Azərbaycanda 10 fərqli qiraət üzrə yeganə mütəxəssisdir.

